

A N G B A Y A N

PAHAYAGAN NG PARTIDO KOMUNISTA NG PILIPINAS
PINAPATNUBAYAN NG MARXISMO-LENINISMO KAISIPANG MAO ZEDONG

=====

TOMO XX BILANG 12	(Ediyong Pilipino)	PEBRERO 1989
----------------------	--------------------	--------------

N I L A L A M A N

IGPAWAN ANG EDSA:
ISANG PANAWAGAN SA LAHAT NG POPULAR NA PWERSA

OPENSIBA NG BHB SA GITNANG LUSON p. 3

MINDORO: BLAZING THE WAY
FOR A NEW GUERRILLA FRONT p. 5

	S
EKONOMYA NG PAMAHALAANG US-AQUINO	p. 9

MINUMULTO NG PAGBABALIK NI MARCOS
ANG REHIMENG US-AQUINO p. 15

IGPAWAN ANG EDSA:

ISANG PANAWAGAN SA LAHAT NG POPULAR NA PWERSA

Matagal nang naglaho ang pagdagsa ng maraming tao, ang kagila-gilalas na halimbawa ng katapangan, ang init ng dakilang layunin, at ang labis na tuwang dulot ng tagumpay laban sa kinasusuklamang tirano. Pagkaran ng tatlong taon, naglaho na rin ang mga pag-asa at pangarap para sa demokrasya at sa isang magandang buhay na ipinaglaban ng mamamayan sa EDSA at inakalang makakamit sa pagbagsak ng diktadurang Marcos.

Ang selebrasyon ngayon ng anibersaryo ng pag-aalsa sa EDSA ay simbolo ng mga pag-asang niyurakan at mga pangarap na binigo ng mga nakiangkas sa alon ng pakikibaka at umagaw ng kapangyarihan sa ngalan ng mamamayan. Ang popular na diwa at mensahe ng EDSA, pati ang mga rebolusyonaryong kahulugan nito, ay tinabunan ng mga temang relihiyoso 't pampalabo.

Walang kalamang-laman ang talumpating binigkas ng dilawang kruseyder na si Corazon Aquino. Wari bang nalimutan na niya na kailangan niyang tuusin kung paano tumugon ang kanyang gubyrerno sa malaking ekspektasyong nilikha ng EDSA, kaya nilibang na lamang niya ang mga tagapakinig sa kwento ng paglalakwatsa niya sa Japan at saka nagtatalak ng mabababaw na isyu, tulad ng pakikipag-away niya sa Konggreso.

Ang milyong mamamayang nag-alsa sa EDSA, at ang daan-daang libong nagsidalo sa naunang selebrasyon, ay umabot na lamang ngayon sa 30,000, karamihan ay naeengganyo lamang ng mga mumurahin at eskapistang palabas.

Wala sa selebrasyon ang mga tunay na nakibaka at kumilos laban sa diktadura sa pinakamadilim na panahon ng pasistang paghahari. Sa bisperas ng selebrasyon, 20,000 mamamayang kumakatawan sa mga militanteng organisasyon ng mga anakpawis ang nagdemonstrasyon sa Mendiola upang ipakita ang kanilang pagtatakwil sa gubyrernong pumalit sa rehimen ni Marcos. Ilang progresibong grupo ng mga panggitnang uri, na nagsabing sila ay ulila ng EDSA, ang nagdaos ng hiwalay na pagdiriwang na punung-puno ng diskuntento at pagtutol.

Pangarap na naging bangungot

Naglaho na ang "bagong simula" na inakalang darating sa pag-upo bagong gubyrerno. Ang nakikita natin ay dating mga pangyayari sa ilalim ng diktadura, at ilan sa mga ito ay mas malala kaysa rati.

Sa halip na demokrasya parasa sambayanan, nakikita pa rin natin ang mga dating piling taong nasa pwesto ng kapangyarihan, bagamat iba na ang paksyong nagbibigay ng utos. Nakabalik sa pwesto ang mga maka-Marcos na pulitiko at teknokrat; ang mga liberal at may simpatya sa mamamayan ay isa-isang napatalsik. Muling naiwan sa kalye ang mamamayan, kaharap ang mga barikadang naghihiwalay sa kanila at sa Malakanyang.

Sa halip na demokratikong pluralismo, nasaksihan natin ang pagsabotahe sa peace talks, ang deklarasyon ng "total war" laban sa rebolusyonaryong pwersa at sa mamamayan, at ang tuwirang paggamit ng dahas at panlilinlang para maitaboy ang ligal na partido ng Kaliwa sa labas ng arena ng pakikibaka.

Sa halip na komitment sa karapatang pantao, nakikita natin ang kaparis na paglabag sa karapatang ito na ang bilang at tindi ay pumapantay sa rekord noong huling tatlong taon ng pasistang paghahari. Patuloy ang pagbibigay sa bawat hinihingi ng pasistang AFP na pagsupil sa mga kalayaang sibil.

Mabilis na naglaho ang "democratic space" na kung tutuusi'y tinatamasa na lamang dahil sa pagigiit ng mamamayan.

Sa halip na progreso at kaginhawahan, nakikita natin ang higit na paghihirap ng mamamayan dahil nagpupumilit ang gubyernong Aquino na ipatupad ang

2 / Pebrero 1989 / ANG BAYAN

mga dating programang pangkaunlaran ni Marcos na nakabatay sa eksport at tinutustusan ng utang panlabas.

Sa halip na malinis at bukas na gubyerno, nasasaksihan natin ang paglitaw ng mga bagong oligarko na pinangungunahan ng mga angkang Aquino-Cojuangco-Sumulong, at ang pagdagsa ng mga bago at malalaking katiwalian at korapsyon.

Sa halip na isang bagong bansang nagkakaisa, nakikita natin ang panlilinlang sa pambansang minorya sa pamamagitan ng walang katapusang peace talks at pangako ng huwad na awtonomya. Tumitindi ang kawalan ng paggalang sa batas, dumarami ang mga sindikatong militar-burukrata-kriminal, lumulubha ang tunggalian ng iba't ibang paksyon ng mga reaksyunaryo, at lalong nahahati ang militar.

Sa halip na panunumbalik ng pambansang dignidad at dangal, nakikita natin ang higit na pangangayupapa sa US at mga alyado nito; ang lalo pang pagkakabaon sa utang panlabas; at ang ibayong pagsakal ng imperyalismo sa ekonomya ng Pilipinas.

Pansamantalang paghihiwalay ng landas

Hindi sa walang dapat ipagdiwang. Ang EDSA ay tunay na dakilang tagumpay ng anti-pasistang pakikibaka ng mamamayan, isang kolektibong paggigiit ng kanilang paghahangad ng demokrasya at magandang kinabukasan.

Gayunman, may likas na limitasyon ang EDSA. Ang liderato ng pag-aalsa ay naagaw ng maka-US at anti-Marcos na mga reaksyunaryo at Kanang militarista. Nakialam ang US upang tiyakin na ang pampulitikang kapangyarihan ay mapupunta sa kamay ng mga tuta, hindi ng mamamayan.

Tungkulin ng mga makabayan at demokratikong pwersa, at lahat ng lumahok sa pagpapabagsak sa diktadura, na igpawan ang limitasyon ng EDSA sa pamamagitan ng patuloy na pagsusulong ng popular na kilusan para sa pambansa at panlipunang pagpapalaya. Ipinakita na ng kasaysayan na ang demokratikong mithiin ng EDSA ay hindi matatamo kung hindi maipagtatagumpay ang pambansang demokratikong rebolusyon.

Sa kasamaang palad, ang nabubuong pagkakaisa ng mga popular na pwersa, na napanday sa gitna ng buhay-at-kamatayang pakikibaka laban sa diktadurang US-Marcos, ay naputol dahil sa ilusyon ng demokrasya na inilako ng reaksyunaryong pamunuan ng EDSA. At ang mga pagsisikap tungo sa pagkakaisa ay naudlot dahil ang mga reaksyunaryong maka-US, matapos makamit ang kapangyarihan, ay nagpakulo ng anti-komunistang kahibangan, na naglayong ipakahulugan ang pagsuporta sa mga repormang demokratiko sa mabangis na anti-komunismo.

Sumulpot ang seryosong di-pagkakasundo sa hanay ng mga makabayan at demokratikong pwersa. Ngunit higit dito, lumitaw ang mga pagpaparatang at paghahanap ng mali. Ang dapat sana'y malawak na prenteng popular na magsusulong ng pakikibaka para sa pundamental na pagbabago sa lipunang Pilipino ay nanghina nang husto.

Pinuna na ng proletaryadong partido ang sarili nito dahil sa pagkabigong pamunuan ang mga popular na pwersa sa rurok ng pakikibakang anti-

diktadura. Dahil sa pagkabigong ito, hindi nakuhang igiit ng mamamayan ang kanilang kagustuhan sa isang organisadong paraan, nang hindi umaasa sa reaksyunaryong pamunuan sa EDSA. Sa pagpuna nito sa sarili, ipinakita ng Partido ang kritikal na aktitud sa sarili na tatak ng lahat ng tunay na rebolusyonaryo, at siyang nagbibigay-kakayahan dito na itransporma ang mga kabiguan sa maniningning na aral.

Gayunman, may ilang naging sobra ang kritisismo sa Partido kaugnay ng partikular na pagkakamaling ito at ginamit ito upang paliitin o balewalain ang mahalaga at malaking papel na ginampanan ng Partido at ng rebolusyonaryong pwersang pinamumunuan nito sa mahabang panahon ng anti-pasistang pakikibaka.

ANG BAYAN / Pebrero 1989 / 3

May ilan ding nagtangka na baluktutin at siraan ang pagsisikap ng Partido na gampanan ang isang malinaw na gawain pagkaraan ng EDSA: ang ipagpatuloy ang pakikibaka para sa anti-imperyalista at demokratikong simulain ng mamamayang Pilipino hanggang sa tagumpay.

Tungo sa mas mahigpit na pagkakaisa

Tungkulin ng lahat ng makabayan at demokratikong pwersa, at ng bawat indibidwal na nagmamahal sa bayan, na palakasin at patindihin ang pakikibaka para sa pambansang kalayaan at demokrasya. Patuloy na gagampanan ng Partido Komunista ng Pilipinas ang papel at bahagi nito sa pambansa at panlipunang pagpapalaya.

Kinikilala ng Partido ang ginagawa ng ibang progresibong sektor sa pagtataguyod ng simulain ng mamamayan para sa pambansang kasarinlan at demokrasya. Pero umaasa ang Partido na makikita nila ang katotohanan sa likod ng sentristang pagkukunwari ni Aquino at itatakwil ang mga repormistang ilusyon na kanyang inilalako. Inaasahan din na sila'y makikisalamuha at makikiisa sa malawak na masa ng sambayanan na patuloy na nakikibaka para sa pundamental na pagbabago, na tatanggapin nila ang armadong pakikibaka, hindi dahil ito ang gusto nila o ito'y isa sa maraming opsyon, kundi bilang isang natatanging hakbang na magbibigay wakas sa dantaong pang-aapi at pagsasamantala ng mga dayuhan at lokal na naghaharing uri.

Nananawagan sa kanila ang Partido na igpawan ang EDSA at hanapin sa pagkakaisa ng lahat ng popular na pwersa ang kaligtasan ng ating bansa at mamamayan.

Isang magandang simula ng muling pagkakaisa ang pagtulung-tulong ng lahat ang mga tiyak na isyu tulad ng mga baseng militar ng US, utang panlabas, karapatang pantao, tumitinding kahirapan, at reporma sa lupa.

Panahon na rin upang ibalik ang mga diyalogo na naging kapaki-pakinabang sa ating pakikibaka noong mga nakaraang panahon. Sumahin natin ang mga aral at kaalamang nakuha sa maraming taon ng pakikibaka, at sa pamamagitan nito, sikaping magbuo ng isang panlahat na adyenda at direksyon ng pagkilos. Ang Partido ay handang matuto sa mga kapatid nito sa pakikibaka, tulad din ng kahandaan nitong magbahagi sa kanila ng mahahalagang karanasan nito.

Ang mga talakayan at pagtatasa ukol sa mga prinsipyong dapat panindigan ay kailangang gabayan ng kung ano ang pinakamabuti para sa mamamayang Pilipino, at isagawa sa isang demokratiko at obhetibong paraan. Ang pagkakaisa sa ideolohiya ay hindi dapat makasagabal sa pagkakaisa batay sa pangkalahatang pampulitikang programa. Sa loob ng balangkas ng pagkakaisa, pinaiiral ang inisyatiba at independensya, ang mga kritisismo

ay matapat na tinatanggap upang mapahigpit ang pagkakaisa, at ang mga disisyon ay nararating sa pamamagitan ng konsensus.

Naniniwala ang Partido na walang makapipigil sa pagkakamit natin ng matibay na pagkakaisa kung ilalagay natin ang kapakanan ng mamamayang Pilipino nang una at higit sa lahat. 0

=====

OPENSIBA NG BHB SA GITNANG LUSON

Sa pagtuntong ng pambansa-demokratikong rebolusyon sa ika-21 taon, umalingawngaw ang mga opensibang militar sa Gitnang Luzon (GL), ang rehiyong pinagsilangan ng Partido at Bagong Hukbong Bayan.

Batay sa panimulang ulat ng mga koresponsal ng **Ang Bayan** sa rehiyon, naglunsad ang Bagong Hukbong Bayan ng 12 taktikal na opensiba mula noong huling linggo ng Disyembre 1988 hanggang Pebrero 1989. Bunga nito, nadagdag sa arsenal ng BHB ang 26 na ripleng matataas ang kalibre, libu-libong bala at mga kasangkapan sa komunikasyon. Nalagas ang 28 sundalo ng kaaway bukod sa nasugatan ang 19.

Ang pambungad na banat ay isinagawa ng BHB sa Nueva Ecija (NE) noong Disyembre 29. Ayon sa pahayagang **Himagsik**, sakay ng isang *military jeep* ang mga sundalo ng 56th Infantry Battalion (IB) ng Phil. Army (PA) at Patungo sa kanilang ginagwardyahang *relay station* ng Phil. Long Distance Telephone. Pagdating sa baryo Labi, Bongabon, sila'y tinambangan ng dalawang pinagsanib na yunit ng BHB.

Tumagal nang 20 minuto ang labanan bago nagupo ang kaaway. Nakasamsam ang BHB ng pitong M16, tatlong M203, apat na *rifle grenade*, ilanlibong bala at isang radyo sa komunikasyon. Napatay ang anim na sundalo at nasugatan at sumuko ang anim pa. Sa panig ng BHB, nasawi ang isang mandirigma nang traydor siyang barilin ng mga pasistang nagpahayag nang susurender.

Ang opensiba sa NE ay sinundan ng maliliit bagamat malaganap na mga operasyong partisano, agaw-armas at harrassment sa iba't ibang bahagi ng rehiyon.

Sa Pampanga, nagsagawa ng tatlong tambang ang BHB sa mga bayan ng Arayat at Floridablanca, at sa hangganan ng Mexico at San Fernando upang bulabugin ang mga tropa ng kaaway. Dahil dito, napatay ang dalawang tropa ng PC at pitong myembro ng CAFGU.

Sa Bataan, binira at napatay ng milisyang bayan ang dalawang tauhan ng 68th IB, Phil. Army sa baryo Townsite, Limay noong Enero 6. Nasamsam ang dalawang M16.

Sa Pangasinan, tinambangan ng BHB ang mga sundalo ng PC noong ikalawang linggo ng Enero. Dalawa ang napatay samantalang pito ang nasugatan. Bago nito, nakakumpiska ang BHB ng dalawang M16 at isang *Uzi machine pistol* mula sa sa mga bantay ng isang palaisdaan sa bayan ng Sual.

Sa gitna ng ganitong sunud-sunod na maliitang mga operasyong militar, naambus ng BHB ang isang kumpanyang sundalo ng 56th IB sa baryo Ditumabo, San Luis, Aurora noong Feb. 6. Ang mga sundalo ay nasa komboy ng tatlong trak, tatlong dyip at isang kotse at pauwi sa Fort Magsaysay, Laur, NE matapos magsagawa ng isang linggong operasyon sa Aurora. Pagdating sa sityo Diabuyo, sila'y tinambangan ng mga Pulang gerilya.

Ayon sa ulat ng BHB-Aurora, kaagad na napatay ang limang sundalo. Limang

minuto lamang ang itinagal ng labanan. Habang nagbabarilan, nagkikliling na rin ang BHB. Nakumpiska ng mga kasama ang pat na M16, isang M14, makinilya at sikretong mga dokumento ng 56th IB.

Naisagawa ang mga opensiba ng BHB sa Gitnang Luzon sa gitna ng maigting na teroristang pananalasa ng rehimeng US-Aquino sa rehiyon.

Umpisa noong 1988, tumindi ang kampanyang militar ng rehimen para "durugin" ang rebolusyonaryong kilusan sa rehiyon. Kinakitaan ito ng sobrang bangis. Naging karaniwan na ang pambobomba at panununog sa mga komunidad na hinihinalang mga baseng gerilya at sapilitang pagpapalikas sa mamamayan doon, gayundin ang asasinayon ng ligal na mga lider-masang hinihinalang maka-komunista.

Ang makinarya ngayon sa pananalasang ito sa rehiyon ay 10 batalyong regular na tropa ng AFP (mula sa dating lima), pwera pa ang dati nang nakatala gang mga kumpanya ng PC, mga death squad at ang kabubuong mga grupong paramilitar na CAFGU.

Matingkad na halimbawa ng kampanya ng lagim ng kaaway ang nagaganap ngayon sa Bataan, pinakamilitarisadong lugar sa GL. Samantalang ito ang pinakamaliit na probinsya sa rehiyon, nakatalaga rito ang 68th at 70th IB ng PA, isang Scout Ranger company at apat na kumpanya ng PC -- halos sangkatlo ng buong regular na tropa ng AFP sa GL.

Kamakailan, buong kahambugang ideneklara ni Hen. Fabic, kumander ng North Luzon Command (Nolcom) na namamatnugot sa mga organisasyon ng AFP Hilaga at Gitnang Luzon, na madudurog na ang NPA sa Bataan sa loob ng anim na buwan.

Pero walang dudang lulunukin ng heneral ang kanyang sinabi. Ngayon, tuluy-tuloy ang mga pakikibakang pulitikal at militar ng mamamayan sa Bataan at sa buong Gitnang Luzon. Nagtatagumpay ang mga pakikibakang agraryo. Mainit na sinusuportahan ng mamamayan ang mga aksyong protesta laban sa mga imperyalistang baseng militar. Maging ang libing ng mga mandirigmang nalugmok sa labanan ay pagkakataon para sa mamamayan na magdaos ng militanteng mga aksyong protesta.

Ang mga opensibang militar nitong huling mga araw ay masakit na supalpal sa kahambugan ng AFP, bukod sa mariing bigwas sa lakas-sandata at lakas-tauhan nito.

Malayo na ang narating ng rebolusyonaryong kilusan sa Gitnang Luzon para basta na lamang mawawasak. Ayon nga kay Ka Gener, myembro ng Komiteng Tagapagpaganap ng Komiteng Rehiyon ng Partido sa GL sa interbyu sa **Himagsik**, ang sentrong usapin na ngayon sa larangan ng armadong pakikibaka sa rehiyon ay kung paano itataas ang antas ng tunay na digma. #AB

=====

MINDORO: ISANG BAGONG LARANGAN NG DIGMANG GERILYA

Ang isla ng Mindoro ngayon ay di na lamang kilala dahil sa Mangyan, tamaraw o kaya'y Puerto Galera. Nagi ging paksa na rin ito sa dyaryo at radyo dahil sa mga tagumpay dito ng Bagong Hukbong Bayan.

Ang taong 1989 ay agad sinalubong ng mga gerilyang bayan sa Mindoro sa pamamagitan ng pananalakay sa AFP. Noong Enero 5, inambus ng isang iskwad ng NPA ang isang patrulya ng PC-CAFGU sa Bo.

Pitogo, Rizal, Mindoro Occidental. Apat na tropa ng kaaway ang napatay at apat ding ripleng M-14 ang nakumpiska ng mga gerilya. Walang kaswalti sa BHB.

Noong Enero 29, isang pinalaking platung gerilya naman ang naglunsad ng ambus sa Bo. San Rafael, Roxas, Mindoro Oriental. Ang lugar ay tatlong kilometro lamang mula sa poblasyon. Dito'y gumamit ang mga gerilya ng *land mine*. Pinasabog muna nila ang trak na kinalululanan ng kaaway at saka binuhusan ng putok. Sa sagupaang ito, siyam na tropang PC ang napatay, lima ang nasugatan, kabilang ang isang tinyente ng PC, at isa ang nabihag. Nakumpiska sa gumamit ang mga gerilya ng *land mine*. Pinasabog muna nila ang trak na kinalululanan ng kaaway at saka binuhusan ng putok. Sa sagupaang ito, siyam na tropang PC ang napatay, lima ang nasugatan, kabilang ang isang tinyente ng PC, at isa ang nabihag. Nakumpiska sa kaaway ang 13 armas kabilang ang walong ripleng M16, dalawang ripleng M14 at isang M203 *grenade launcher* at maraming bala. Wala ring kaswalti sa BHB.

Hindi nakapag-yabang ang SOLCOM (Southern Luzon Command) ng AFP na ang mga taktikal na opensiba ay magkakahiwalay na insidente lamang. Mula Oktubre 1987 hanggaang Marso 1988, naglunsad ang BHB ng pitong taktikal na opensiba. Dito'y nakumpiska ang 70 malalakas na armas, napatay ang 20 tropang kaaway at nasugatan ang 14 na iba pa. Tampok dito ang mga reyds sa mga munisipyo ng Roxas sa Mindoro Oriental, gayundin sa Calintaan at Abra de Ilog sa Mindoro Occidental.

Ang operasyon sa Abra de Ilog noong Marso 7, 1988 ay kumbinasyon ng reyds at ambus. Nagpanggap na mga tropa ng guberno ang mga gerilyang bayan at napasok nila ang himpilan ng pulisya nang di kailangang magpaputok. Una nilang hinawakan ang hepe ng pulis at sa tulong

niya ay paisa-isang kinuha at dinisarmahan ang iba pang pulis na wala sa munisipyo. Bago sila umatras, nagdaos ng isang pulong masa ang mga gerilya. Tatlong oras na inokupa ng BHB ang poblasyon.

Pag-atras ng mga gerilya, pumwesto ito para sa isang ambus sa kalsadang patungong Mamburao, kabisera ng Mindoro Occidental. Binira naman dito ang isang trak na may sakay na tropang PC at pulis. Hindi gaanong nagtagal ang labanan dahil agad sumuko ang mga pulis. Habang nagpuputukan, sumigaw ang mga pulis, "Mga kasama, kami iyong mga pulis na dinisarmahan ninyo sa Abra de Ilog!" Sa operasyong ito, nasamsam ang 32 armas, kabilang ang 22 ripleng M16, apat na ripleng M14, at isang masingsang M60.

Isa pang larangan ng labanan

Ang kakayahan ng BHB na maglunsad ng mga taktikal nga opensiba sa kalakhan ng Mindoro ay naghuhudyat ng paglitaw dalawang operasyong naturan ng isang bagong larangan ng digma sa Timog Luzon. Makikita sa mapa ng Mindoro na ang mga operasyong militar ng BHB ay sumasaklaw sa dulong hilaga (Abra de Ilog), gitnang kanluran (Rizal at Calintaan) at dulong timog (Roxas). (Tingnan ang mapa)

Mindoro map

Bunga ng mga taktikal na opensibang ito, malaki ang iniunlad ng lakas-pamutok at kakayahang panlaban ng mga yunit gerilya. Bukod sa marami-raming ripleng M16 at M14, napadagdag din sa arsenal ng hukbong bayan ang ilang *grenade launchers* at masingsang M60 at kalibre 30.

Sabihin pa, ang SOLCOM ay nag-aalaala hindi na lang sa lakas-panagupa ng BHB sa Mindoro. Alam ng marami na ang lakas-panagupa ng BHB ay nangangahulugan din ng malaking baseng masa. Totoo namang bago maging sige-sige ang mga taktikal na opensiba ng

hukbong bayan, tinitiyak ng Partido na may katamtamang lawak at lalim ang mga base at sonang gerilya.

Ang kasalukuyang larangang gerilya sa Mindoro ay sinimulang itayo noon pang 1981. Pero mas maaga pa rito ay dalawang beses nang tinangkang magtayo ng sonang gerilya sa pulo na pawang nauwi sa kabiguan.

Ang una ay noong 1972 makaraang ipataw ang martial law. Ilang progresibong kasapi ng Khi Rho sa pangunguna ng yumaong Kasamang Dante Andal ang nag-organisa ng magsasaka sa bulubunduking bahagi ng Pinamalayan, Mindoro Oriental. Nakapagbuo na sila ng isang maliit na sandatahang yunit propaganda (SYP) subalit dahil salat pa sa karanasan sa gawaing militar, ang yunit ay. maagang natunugan at nadurog ng kaaway bago matapos ang 1972.

Ang ikalawa ay noong 1977. Ilang kadre at mandirigma mula sa Timog Katagalugan sa pangunguna ng yumaong Kasamang Rey "Gildo" Robles, ang nagsimulang kumilos sa Pinamalayan pagpasok ng taon. Pagsapit ng Setyembre 1977, nabuo na ang isang sandatahang yunit propaganda at ilang pangkat kadre. Ngunit sa pagkamatay at pagkawala ng mga susing kadre, napilitang pansamantalang iwang muli ang isla noong Oktubre ng taon ding iyon.

Ang muling pagbalik ng Partido noong 1981 sa timog na bahagi ng Mindoro Oriental ay tuluy-tuloy na. Sa panahon ding ito, sinimulang buksan ang mga bayan ng Rizal at Sta. Cruz sa gitnang bahagi ng Mindoro Occidental sa pamamagitan ng hayag na kilusang magsasaka. Dumaan sa mabibigat na pagsubok ang mga kadre at mandirigma sa Mindoro noong 1981-83. Dahil sa maagang pananalakay ng kaaway sa maliit pang sonang gerilya, dumanas ng pinsala ang unang SYP at mga pangkat kadre at naitaboy sa dulong timog. Mula huling hati ng 1982 hanggang halos buong 1983, ang mga yunit ng hukbo sa pulo ay naputulan ng

ugnay sa panrehiyong sentro ng Timog Luzon.

Sa harap ng mga kagipitan at kahirapan, nagpursige sa pagkilos ang mga kadre at mandirigma. Sa pagtataguyod ng masa, ang Partido at hukbong bayan ay nakapanatili at unti-unting nakapagpalakas hanggang maabot ang kasalukuyang antas ng pakikibaka.

Noong kalagitnaan ng 1988, nagdaos ng unang kumperensya ang organisasyon ng unang kumperensya ang organisasyon ng Partido sa Mindoro. Sa kumperensya, nilagom ng mga delegado ang anim na taong karanasan sa pagsasakatuparan ng mga rebolusyonaryong tungkulin ng Partido sa pulo, tinasa ang kasaluku yang kalagayan ng mga gawain, at bina langkas ang isang programa ng pagkilos. Naghalal din ang kumperensya ng mga bubuo sa komite ng Partido sa isla. Nagkakaisa ang mga delegado na ang kumperensya ay isang kumperensya ng tagumpay.

Mina ng ginto

Ang Mindoro, na may sukat na 9,735 kilometro kwadrado, ay pampito sa pina kamalalaking pulo sa Pilipinas. Bulu bundukin ang kalakhan ng pulo at may malawak pang kagubatan. Marami at mala laki ang ilog. Kapag tag-ulan, napuputol ang biyahe ng mga sasakyan sa kalsadang panlalawigan ng Mindoro Occidental dahil ang karamihan sa mga ilog ay walang tulay.

Ang Mindoro ay may kabuuang populasyon na 813,391 (1986). Ang dalawang-katlo (2/3) nito ay nasa 15 bayan ng Mindoro Oriental. Ang iba pa ay nasa 12 bayan naman ng Mindoro Occidental. Mayroon ding 204,000 Mangyan (1/4 ng buong populasyon) na naninirahan sa bulubunduking bahagi ng pulo na suma saklaw sa dalawang lalawigan. Nagmula sa Batangas, Marinduque at Bisayas ang karamihan sa mga dayo sa pulo.

Sa Kastila, ang ibig sabihin ng Mindoro ay mina ng ginto (*Mina de Oro*). Tunay namang marami ang

likas na yaman sa pulong ito. Ang kapatagan sa progitnang-silangang bahagi ng Mindoro Oriental (mula Calapan hanggang Victoria) ay may malaking surplus na produksyon ng palay. Sa dalawang probinsya, malaki ang produksyon ng baka, isda (mula sa dagat at palaisdaan) at kopra. Mahalagang industriya rin ang troso at ilang mina.

Kung ang Mindoro ay isang hiwalay na bansa, malaking tagapagluwas ito ng produktong agrikultural. Pero hindi ito nangangahulugang hindi naghihihikahos ang karaniwang mamamayan dito.

Mabigat ang problema sa lupa sa Mindoro. Una sa lahat, ang mga Mangyan na katutubo sa pulo, ay naitaboy nang naitaboy sa kabundukan tulak ng ilang bugso ng mga setler mula sa mga probinsyang kapos sa lupa.

Sa kasalukuyan, ang karamihan sa mga Mangyan ay nasa tinatawag na "reservation areas" tulad ng mga Indyan sa Amerika. Ang masaklap na, kahit ang "reservation areas" na ito ay pinapasok na rin ng mga kumpanya sa pagmimina. Noong 1985, may humigit-kulang 20,000 Mangyan ang nagdaos ng isang mahabang martsa sa Mindoro Oriental para tutulan ang pagpasok ng mga kumpanya sa pagmimina sa lugar ng mga Mangyan.

Ang mga maralitang setler ay malimit na biktima ng pang-aagaw ng lupa dahil sa pagsasabwatan ng malalaking rantsero, panginoong maylupa at burukrata sa guberno. Napakalubha nito noong panahon ng batas militar dahil sa programa sa "corporate farming." Sa kapatagan, ang mga magsasaka at manggagawang bukid ay biktima ng mabigat na sistemang kasama at mababang sahod.

Ang mga magsasaka sa Mindoro ay may mayamang karanasan sa pag-okupa ng mga lupa ng asyendero. Muli nilang pinatunayan ito noong 1986 nang okupahan nila ang ilang korporadong sakahan na pag-aari ng ilang kroni ni Marcos. Isa rito ang Aqua Phil. sa Mindoro

Occidental.

Bukod sa problema sa lupa, naghihihikahos ang karaniwang mamamayan sa Mindoro dahil sa kawalan ng kahit magandang industriya sa pagmamamupaktura. Ang ilang malaki-laking poblasyon ay tipunan lang ng mga produktong bukid at sentro sa distribusyon ng mga produktong mula Maynila. Pansining wala ni isang syudad sa buong pulo. Ang karaniwang poblasyon ay tila malaking baryo lang sa kanayunan -- naiiba lamang ang una dahil may karatulang munisipyo.

Ang mabilis na paglakas ng rebolusyonaryong sandatahang pakikibaka sa Mindoro ngayon ay mauugat natin sa malubhang problema sa lupa at atrasadong ekonomiya.

Kahalagahan sa istrategiya

Bukod sa likas na yaman, mahalaga ang Mindoro sa mga naghaharing uri dahil sa istrategikong lokasyon nito. Ito ang mayor na pulo na pinakamalapit sa Luzon, laluna sa Maynila. Ang dagat sa pagitan ng Mindoro at Batangas ay mahalagang lagusan ng mga sasakyang dagat na nagbibyahe sa pagitan ng Maynila, Bisayas at Mindanaw. Sama katwid, ang Mindoro ay mahalaga sa depensa ng Metro Manila bilang pamban sa sang luklukan ng kapangyarihan.

Sinabi ni Fidel Ramos, Kalihim ng Depensa, sa isang pulong ng mga opisyal ng Mindoro Oriental noong Setyembre 1988, na ang pulo ng Mindoro ay "istra tehiko sa depensa, seguridad, at kata tagan ng mainland ng Luzon." Kahit ang mananakop na Hapones noong Ikalawang Digmaang Pandaigdig ay nagbigay-pansin sa Mindoro sa istrategikong depensa ng Luzon at Maynila. Katunayan, matagal nang tapos ang gera pero may mga *stragglers* na Hapones pa sa pulo.

Samakatwid, ang paglitaw ng isang bagong larangan ng digmang gerilya sa Mindoro ay may mga istrategikong implikasyon. Ngayong inaani na natin ang mga

bentahe ng istrategiya ng digmang gerilya.

Una, mapipilitan ang kaaway sa Timog Katagalugan at sa buong Timog Luzon na ikalat ang mga pwersang panlaban nito. Bukod sa pagdaragdag sa lokal na pwersa ng ng PC sa Mindoro, itina laga na rin dito ang isang bahagi ng Regional Special Action Force (RSAF) ng PC Recom 4.

Kung hindi na sapat ang lokal na pwersa ng PC, mapipilitan ang SOLCOM na bawasan ang siyam na batalyong impantri sa Timog Katagalugan o kaya'y sa Kabikulan. Habang sinusulat ito, ini ulat ng alkalde ng Bongabon, Mindoro Oriental na dumating na sa lalawigan ng isang yunit ng Army Scout Rangers bilang panaklolo. Bukod sa Mindoro, nagiging problema na rin ng SOLCOM ang pulo ng Masbate.

Ikalawa, kung hindi makakasapat ang mga pwersang panlaban ng Solcom, mapipilitan ang AFP na magdagdag ng pwersa sa Timog Luzon. Sa ngayon, dalawang buong brigada ng 2nd Infantry Division ng armi ang nakadeploy sa Timog Luzon. Ang isa pang brigada sa Tanay, Rizal ay nakatalaga sa depensa ng Metro Manila.

Ikatlo, dahil sa kalapitan ng Mindoro sa Luzon, maaaring tuwirang lumahok sa mga kampanyang militar sa doon.

Wasto, kung gayon, ang pagpupursige ng Partido sa Timog Luzon na magtayo ng mga base at sonang gerilya sa Mindoro. Ang hakbanging ito ay umaayon sa pangkalahatang istrategiya ng Partido na palaganapin ang digmang gerilya sa buong kapuluan. Sa halip na tipunin ang ating limitadong pwersa at rekurso sa Luzon, tiniyak nating

maka pagbukas ng mga bagong larangang gerilya sa iba pang pangunahing pulo laluna sa Bisayas at Mindanaw.

Sa paglitaw ng mga larangang gerilya sa buong kapuluan, napipilitan ang kaaway na hatiin din ang mga panlabang pwersa niya. Naiwasan natin ang mapait na karanasan ng lumang partido at hukbong bayan na dahil sa pagkabisigong magpalawak sa labas ng Gitna at Timog Luzon, naging target ng konsentradong atake ng AFP.

Nalampasan na ang mga kritikal na taon ng pagpapasibol sa binhi ng armadong pakikibaka sa Mindoro. May katamtamang lawak at lalim na ang baseng masa ng hukbong bayan. Ang kalakhan ng kasapian ng Partido at hukbong bayan ay mga magsasakang taal na taga-Mindoro, kabilang na ang mga Mangyan. Ang hukbong bayan ay may katamtamang lakas-pamutok at kakayahang panlaban. Higit sa lahat, ang Partido ay may bag-as (core) ng mga kadreng may kakayahang tumayo sa sarili at magpanatili ng inisyatiba.

Noong Setyembre 1988 sa pulong ng Peace and Order Council ng Mindoro Oriental, pinuri ni Fidel Ramos si Gubernor Benjamin Espiritu gayundin ang lokal na PC Command dahil sa pangunguna ng probinsya sa kampanya laban sa BHB. Sa tuwa, hinulaan ng gubernor na sa pagtatapos ng 1988, matatapos na rin ang mga pwersa ng hukbong bayan sa pulo.

Tapos na ang 1988 pero tuloy pa ang rebolusyonaryong armadong pakikibaka sa Mindoro. Ang matagumpay na ambus ng hukbong bayan sa Roxas pagpasok ng 1989 ay malakas na sampal sa kayabangan ng kaaway sa pulo. #AB

=====

EKONOMYA NG PAMAHALAAN

Bullish! Sa Ingles na terminong ito inilalarawan ng pamahalaan at

ng naghaharing uri ang animo'y mahusay bagamat hungkag na ekonomya ng Pilipinas.

Ipinagyayabang ng rehimeng Aquino na ang bansa ang susunod na "tigre" (isa pang terminong ginagamit ng mga ekonomista upang ilarawan ang pag-unlad sa ekonomya ng mga bansa sa Asya), ang susunod na mirakulong pangkabuhayan sa Asya. Sinabi pa nga ni Jose Concepcion Jr., kalihim ng kalakalan at industriya, na ang Pilipinas ay "umaangat sa kalagayan ng mga bagong industriyalisadong bansa."

Ang batayan ng ganitong paghahambog at optimismo ay ang patuloy na pagtaas ng antas ng paglago -- na sinusukat sa pamamagitan ng Gross National Product (GNP) -- sa nakaraang tatlong taon. Noong unang taon nito sa poder, napigil ng administrasyong Aquino ang pagbulusok ng GNP sa pamamagitan ng pagtatala ng maliit ngunit makabuluhang 0.13 porsyentong paglago. Noong 1987, ang antas ng paglago ay umakyat sa 5.9 porsyento.

Noong isang taon, tumaas ang antas ng paglago hanggang 6.7 porsyento. Kung isasalin sa *per capita* GNP (GNP sa bawat Pilipino), ang bilang ng paglago ay katumbas sa P 1,722.00, o mataas ng P70 sa antas noong 1987. Ang personal na konsumo, gugulin ng pamahalaan at pamumuhunan -- ang mga saligang elementong bumubuo sa GNP -- ay nagtala ng pagtaas.

Hinggil sa GNP

Madaling sabihin na ang GNP mismo ay hindi ganap na nagpapakita ng tunay na kalagayan ng ekonomyang Pilipino. Dahil kung tutuusin, hindi tumutugon ang GNP sa mga saligang suliranin tulad ng soberanyang pangkabuhayan, pantay na pamamahagi ng yaman at pambansang industriyalisasyon. Magagamit ding argumento na hindi nakinabang ang sambayanang Pilipino sa paglago ng GNP.

Ngunit dahil ginagamit ng rehimen ang paglago ng GNP bilang pangunahin *nitong pruwaba upang maipakita ang mga tagumpay* nito

sa ekonomya, dapat ganap na harapin ang argumentong ito. Ika nga'y harapin ang kaaway sa sarili nitong teritoryo, at basagin ang argumentong nagkukubli sa mga saligang kahinaan ng ipinaghahambog na paglagong ito.

Ang unang dapat itanong ay ito: bakit nagbibilang na ng sisiw samantalang hindi pa pisa ang itlog? Malayo pang matupad ang mismong programa sa "economic recovery." Alam na alam ng rehimen na ang ekonomya, batay sa pag-aaral ng National Economic and Development Authority (NEDA), ay kailangang makapagpanatili ng taunang paglagong 6.5 porsyento hanggang 1991 upang muling matamo ang antas ng *per capita* GNP noong 1981. Ibig sabihin nito, sa kabila ng "positibong" antas ng paglago, nananatiling huli ng isang dekada ang Pilipinas sa pagpasok nito sa dekada ng 1990.

Dahil dito, ang pagtapik ng gubyrno sa sariling balikat dahil sa mayroon itong mahusay na nagawa sa larangan ng ekonomya ay nagiging consuelo-de-bobo na lamang. Nakatatawa ang epekto nito: pinupuri ng gubyrno ang sarili dahil sa pagtatamo ng isang antas ng paglagong naglalagay sa eko nomya sa dating kinalalagyan nito -- 10 taon na ang nakararaan.

Dagdag dito, dahil sa kakatwang pihit ng kasaysayan na nagluklok sa rehimeng Aquino pagkaraan ng batbat-sa-krisis na diktadurang Marcos, nakahinga nang kaunti ang ekonomya. Ang mga panghuling taon ng diktadurang Marcos, higit sa lahat, ay tinampukan ng mala king pagkawasak ng ekonomya; ekonomyang dumanas ng pinakagrabeng krisis mula pa noong una. Sa madaling salita, walang ibang maaaring patunguhan ang ekonomya pagkaraan ni Marcos kundi ang unti- unting umakyat sa unang yugto nito.

Pero mahihirapan ang gubyrnong makamit ang karaniwang 6.5 porsyentong paglago ng GNP sa mga susunod na ilang taon. Dulot ng

makunat at mabigat na mga kundisyon ng kalalagda lamang na *letter of intent* sa International Monetary Fund (IMF), mismong ang kalihim ng NEDA, si Solita Monsod, ay nagpahayag ng alinlangang matatamo ang nasabing target na paglago.

Unang-una, nagtakda ang IMF ng isang pang-ekonomyang *austerity plan* na handang tupdin ng sunud-sunurang rehimeng Aquino. Bilang kapalit ng mga bagong pautang o salapi, kailangang bawasan ng gubyrno ang gugulin nito upang makaangkop sa kundisyon ng IMF.

Si Monsod, na isa sa mga tagapagbandila ng walang patid na "malayang pagne negosyo" ("free enterprise"), ay nagba bala na ang hakbangin sa pagtitipid ng IMF ay magbubunga ng pagbaba ng target sa paglago ng bansa.

Ang paghihigpit ng sinturon o ang pagbabawas sa gugulin ng gubyrno ay magbubunga hindi lamang ng mababang antas ng paglagong pang-ekonomya, bagay na sapat nang makapagpaiyak sa ilang "makabansang" burgis na ekonomista. Para sa masa, nangangahulugan ito ng higit pang pagbabawas sa mga saligang serbisyo, dahil ang unang-unang isasak ripisyo mula sa pagbabawas ng gugulin ay ang alokasyon para sa edukasyon, kalusugan, pabahay, kapali giran at ibang pangangailangang pan lipunan.

Sa kabilang dako, kung kailangang matamo ang target na 6.5 porsyentong paglago ano man ang mangyari, manganga ilangan ito ng kapalit na higit pang sasakal sa soberanya ng bansa at magpa pahina sa kapakanan ng sambayanan.

Ang malawakang pagpapasok ng pondong dayuhan -- na nakikita ni Monsod na kailangan upang matamo ang nasabing paglago -- ay mangangahulugan lamang ng maraming pampulitika at pang-ekonomyang konsesyon sa mga pamahalaan at mamumuhunan na nakahandang magpasok ng pondo. At, syempre pa, magdudulot din

ito ng papalaking utang na patuloy na ipapasa sa sambayanang Pilipino.

Nakalulumpong utang

May isa pang puntong magpapabulaan sa sariling "fighting target" ng gubyrno. Ang salik na ito ay ang pagdurugo sa ekonomya bunga ng patuloy na paglabas ng yamang pinansyal upang mabayaran ang utang panlabas ng Pilipinas. Mula 1987 hanggang 1992, ayon sa pagtaya ng NEDA sa magiging daloy ng utang, kinakailangang matugunan ng Pilipinas ang linis na daloy palabas na utang na \$14.3 bilyon. (Para makwenta: interes at kapital na \$19.6 bilyon ay ibabawas ang papasok na \$5.3 bilyon.)

Sa kasalukuyan, ang panlabas na utang ng Pilipinas, ayon sa World Bank, ay mahigit \$30 bilyon. Gayunman, pinabababa ito ng gubyrno sa pamamagitan ng pagsasabing \$28 bilyon lamang ang utang nito.

Tiyak na lalaki pa ang utang na ito sa dahilang ang gubyrno ay nakahanda nang manghiram pa, dagdag pa ang ibang salik tulad ng rebalwasyon ng salaping dayuhan, lalung-lalo na ang Japanese yen, at ang patuloy na tumataas na pandaigdigang reyt ng interes.

Ang dambuhalang utang panlabas, kasama ang mabigat na pagbabayad nito, ay isang malaking balakid sa landas ng kaunlarang pangkabuhayan. Ang pagbabayad ng utang taun-taon ang kumakain sa pinakamalaking bahagi ng pambansang badyet.

Sa ngayon, ang malaking bahagi ng kinikitang salaping dayuhan ng Pilipinas ay napupunta sa pagbabayad sa mga utang panlabas. Tinatantya ng WB na ikatlong bahagi ng kita sa pagluluwas ng bansa ay napupunta sa pagbabayad ng utang; maraming ibang grupo at ekonomista ang nagsasabing ang halaga ay nasa pagitan ng mula 40 hanggang 50 porsyento.

Anupaman ang pagkakaiba sa datos, nananatiling pareho ang kongklusyon. Ang pagbabayad ng utang, sa kabila ng pangyayaring malaking bahagi na nito ang ipinagpaliban ang pagbabayad, ay isang mapanikil na pataw ng gubyrerno.

Ano ang kongkretong kahulugan ng mabigat na pataw na utang na ito sa karaniwang Pilipino?

Ilang ulit nang naipahayag ng mga progresibo at liberal na ekonomista ang napapalampas na oportunidad ng mataas na pagbabayad sa utang. Nangangahulugan na sana ito ng mas maraming trabaho, pagkain, paaralan, at ospital ang malilikha kung itutuon lamang ng gubyrerno ang pagbabayad ng utang sa mga proyektong ito.

Para sa milyun-milyong kababayan na nagtatrabaho sa ibang bansa -- mga manggagawa, marino, taga-aluw, katulong -- nangangahulugan ito na ang malaking parte ng kanilang pinagpawisang salapi ay napupunta sa pagbabayad sa mga utang.

Gayunman, sa kabila ng minsan-ang minsang pagpapakita ng galit laban sa mga dambuhalang bangkong ito na nagpataw ng mga kasumpa-sumpang kundisyon sa sambayanang Pilipino, nananatiling sunud-sunuran si Gng. Aquino sa kagustuhan ng mga imperyalistang bangkong ito. Sumumpa siyang babayaran ang lahat ng utang, maging yaong kinasasangkutan ng mga anomalya, at buong katapatang *ang mga kundisyon nito. Ito ang dahilan kung bakit hindi niya magawang alisin ang dikreto ni Marcos na nagta tadhana ng awtomatikong pagkuha ng pambayad sa pautang mula sa pambansang badyet.*

Mababaw na paglago

Ipinagtatanggol ng pamahalaang Aquino ang patakaran nito sa pautang sa pamamagitan ng pagtukoy sa pangangailangang mapatatag ang ekonomya at

mapabilis ang paglago.

Anupa't di maiiwasang talakayin ang isa pang punto. Ang paraan ng rehimen sa pagpapalago ng ekonomya ay pagsandig sa mga panlabas at mabababaw na salik.

Una at pangunahin, ang "paglagong" ito ay ibinubunsod ng mga panlabas na panghihiram at puhunang dayuhan. Ang pamahalaan ay naghahagilap ng pinansyang dayuhan sa halagang \$15 bilyon. Sa madaling salita, ang istrategiya sa paglago ni Aquino ay nasa kamay ng mga sakim at ganid-sa-tubong dayuhang may-ari ng bangko at kapitalista.

Di man sabihin, kapag ang paglago ay nakasandig sa dayuhang pautang, lalong lalaki ang kasalukuyang utang ng bansa. Lalong lulubog sa kumunoy ng utang ang ating mga mamamayan.

Para makakuha ang Pilipinas ng dagdag na utang, kailangan muna itong makipagnegosasyon sa IMF, ang hepe ng pulisya ng sistema ng imperyalistang pagpipinansya. Dahil ito ang hepe ng pulisya, ang IMF ang nagbibigay ng hudyat sa pagbibigay ng mga bagong pondo. Kapalit ng bagong pautang, pinahihintulutan ng pamahalaan ang IMF na makapagtakda ng isang bagong bungkos ng malulupit na kundisyon.

Hindi kalabisang sabihing ang mga imposisyon ng IMF tulad ng debalwasyon ng piso, liberalisasyon sa pag-aangkat, binawasang gugulin ng pamahalaan sa mga saligang serbisyo, mas mataas na buwis, mas mataas na bayad sa kuryente at pagpapanatili sa kasalukuyang pasahod ay nilalabanan ngayon ng higit na dumaraming bilang ng mga Pilipino.

Tungkol sa puhunang dayuhan, maraming dokumento ang ganap na makapagpapatunay sa nakasisirang epekto nito: ng pagdadala ng kapital sa ibang bansa, ang pagluluwas ng dambuhalang tubo, ang paglilipat ng pagpepresyo o *transfer pricing*, kawalan ng

lipat-teknolohiya, gayundin ang ang mabigat na pagpipinansya mula sa mga panloob na pinagmumulan ng pagpipinansya, ang pagpapailalim ng ekonomyang Pilipino sa pangangailangang dayuhan.

Pero wala man ang mga disbentaheng binanggit sa itaas, bahagyang sulyap lamang sa pamumuhunang dayuhan sa panahong ito ay magpapakita ng kababaan ng kalidad ng mga ito.

Ang mga puhunang ito, na pangunahin ay mula sa Taiwan, ay nakatutok sa mga negosyong para sa madaling pagpapayaman. Ang mga mamumuhunan ay yaong kagyat na babawiin ang kanilang kapitalang matinding minsang humina ang negosyo. Sa madaling salita, hindi ito ang matatatag at maaasahang pamumuhunan, o mga pangmatagalang puhunan na nakagagamit sa produktibong pwersa ng bansa at nakapagpapasulong ng industriyalisasyon.

Kaya naman nakakakita tayo ng maraming pamumuhunan na nakalaan sa ispekulasyon sa lupa o pagtatayo ng mga hotel, kondominyum at shopping malls. Pero madalang na madalang na makakita tayo ng pamumuhunan para pinansyahan ang pagtatayo ng mga pagawaang kalahok, halimbawa, sa malakihang pagmamanupaktura. Bagamat nagkaroon ng pagtaas sa pamumuhunan sa industriya, ang mga ito ay yaong matatagpuan sa rehabilitasyon ng mga lumang planta ng magagaang na pagmamanupaktura na nagsara o nagbawas ng produksyon noong depresyon ng 1983-85.

Di-produktibong istimulasyon

Ang isa pang mahalagang bahagi ng pagpapalawak ng GNP ay ang kontribusyon ng pamumuhunan mula sa pampublikong sektor. Ang partikular na tinutukoy rito ay ang mga proyekto ng gubyrno para sa malakihang istimulasyon ng ekonomya sa pamamagitan ng malawakang paggastos na nangangahulugan ng pinataas na paggugol ng publiko, katulad ng

tinatawag na "counter-cyclical budget policy" ni Marcos upang mabalanse ang labis na pagbabagubago sa ikot ng negosyo.

Ngunit ang mga pagkiliting ito, noon at ngayon, ay mga isahang putok lamang. Gayundin, marami sa mga proyektong ito na hindi naman tumutugon sa pangangailangan ng sambayanan ay lalong nagpapalubha sa problema ng taunang depisit sa badyet ng gubyrno. Sa madaling salita, ang di-produktibong istimulasyong ito o tinatawag ding pump-priming ay nagpapalinaw kung bakit ang gubyrno ay may taunang depisit at dahil dito, ay lalong lumulubog sa utang.

Mas malala, ang pump-priming ay naglalantad sa pulitikal na pragmatismo at oportunismo ng rehimen. Buong katusuhang ginagamit ito bilang sandatang pulitikal upang utuin ang maraming walang trabaho, makonsolida ang baseng pampulitika ng paksyong Aquino at mapatibay ang panlilinlang tungkol sa populismo ni Aquino.

Ipinagyayabang din ng gubyrno ang pagtaas ng pagluluwas. Ang nakakaligtaan lamang, gayunman, ay ang katotohanang sa isang urong, di-industriyalisa dong ekonomya, ang pag-aangkat ay laging nakahihigit sa pagluluwas. Ang pagsunod ng gubyrno sa pormula ng IMF na higit na liberalisasyon sa pag-aangkat ay nagpapalala sa sitwasyon.

Tinatayang lalawak ng mula \$1.06 bilyon noong isang taon hanggang \$1.53 bilyon ang puwang ng balanse ng kalakalan para sa 1989. Bagamat may surplus sa balanse ng bayarin noong isang taon, ito ay dahil nagkaroon ng pagsasaayos o rescheduling ang matatagal nang utang. Kung walang rescheduling, matagal na sanang nalulugi ang balanse ng bayarin.

Dagdag pa, ang kabuuang reserbang internasyonal o gross international reserve (GIR) ng bansa ay lumiit mula \$2.06 bilyon noong dakong katapusan ng Disyembre 1988 sa \$1.95 bilyon

noong Enero 1989. Ang halagang ito ay katumbas ng humigit-kumulang dalawang buwang halaga ng pag-aangkat ng mga bilihin at serbisyo, mababa sa pandaigdigang sukatan ng GIR na tatlong buwang halaga ng luwas. Ang antas ng GIR, dapat bang gitin, ang sumusukat sa kapasidad ng bansang pinansyahan ang mgaangkat nito at mabayaran ang dayuhang utang.

Ang optimismo sa tumataas na eksport ay hindi kapani-paniwala. Ni hindi ito maaaring asahan sa mga nala lapit na hinaharap.

Bilang patibay, tingnan natin ang sitwasyon ng tradisyonal na produktong pangluwas bansa (hal., asukal, niyog at produktong mina). Maswerte pa rin ang rehimeng Aquino dahil noong isang taon ay tumaas ang presyo ng mga tradisyonal na pananim na panluwas. Ang pagpepresyo sa mga luwas na ito ay pabagu-bago. Ang pagtaas ng presyo ay maaaring kagyat na sundan ng pagbulusok. Ang karanasan ng industriya ng asukal ay isang masakit na aral na tila nakakalimutan ng gubyrerno.

Sa katotohanan, ang pagpepresyo ay malayo sa kontrol ng nagluluwas na bansa. Sa kabuuan, ang presyo ng ating mga tradisyunal na produktong iniluluwas ay itinatakda ng importer, kaya't sumusunod na lamang dito ang Pilipinas. Ito ang isa sa malaking panganib ng pagsandig sa paglagong nakabatay sa mga eksport; ang mga salik ay nakabatay sa pagbabago ng pangyayari sa isang pamilihang manipulado ng mga imperyalista.

Sa panahon ding ito, ang tumataas na proteksyonismo sa mauunlad na bansa ay naging sagwil para sa pampamilihang luwas ng Pilipinas. Ang mga pangunahing eksport ng Pilipinas, tulad ng tela, damit, langis ng niyog at *electronic components*, ang target ng mga sagkang pangkalakal na ito.

At parang pagpapalala pa sa prob lema, may mga sinyales ng paglitaw ng pandaigdigang

resesyon: ang pagtaas ng pandaigdigang presyo ng langis, ang pagtaas ng reyt ng interes at ang tumitinding kompetisyon sa hanay ng mga kapitalistang ekonomya. Ang lahat ng ito ay iipit sa pandaigdigang pamiliha, kung kaya't higit na magiging mahirap ibenta ang mga luwas ng Pilipinas.

Para kanino?

Bilang paglalagom, ang paglagong pangkabuhayan na ipinagyayabang ng gubyrernong Aquino'y isa lamang ilusyon. Nakakubli sa likod ng maskara ng antas ng paglago ang isang ekonomyang naghihingalo at nakagitna sa walang humpay na krisis.

Pero matamo man ng gubyrernong Aquino ang antas ng paglago na tinatarget nito, ang higit na mahalagang tanong ay: paglagong pang-ekonomya para kanino?

Dahil hindi nangangahulugan na ang pagtaas sa per capita GNP ay magbubunga ng pagtaas sa tunay na sahod, ng tunay na pag-aangat sa kabuhayan ng mamamayan, o ng kanilang paglaya mula sa pagsasamantala.

At parang pagpapalala pa sa prob lema, may mga sinyales ng paglitaw ng pandaigdigang resesyon: ang pagtaas ng pandaigdigang presyo ng langis, ang pagtaas ng reyt ng interes at ang tumitinding kompetisyon sa hanay ng mga kapitalistang ekonomya. Ang lahat ng ito ay iipit sa pandaigdigang pamilihan, kung kaya't higit na magiging mahirap ibenta ang mga luwas ng Pilipinas. Para mapatunayan, kailangan lamang nating lumingon sa mga unang taon ng diktadurang Marcos. Noong dekada sitenta, nagawa ng ekonomyang matamoang "kagila-gilalas" na antas ng paglago. Sa loob ng ilang taon, lumampas sa 6.5 porsyento ang antas ng paglagong ekonomya. Ngunit nang mga panahon ding ito dumami nang dumami ang mga Pilipinong nasa ibaba ng *poverty line*.

Halimbawa, ang antas ng paglago noong 1973 ay napakataas na 9.3 porsyento. Pero nang taon ding iyon, nagsimulang bumulusok ang tunay na sahod. Noong 1976, ang antas ng paglago ay 7.2 porsyento. Pero ito rin ang panahong sumabog ang krisis sa indus triya ng asukal, na nagdulot ng di masukat na perwisyo sa milyon-milyong manggagawang pang-asukal.

Sa ilalim ng rehimeng Aquino, ang nasabing tunguhin ay umiiral. Tingnan lamang ang sumusunod:

Hindi makaagpang ang sweldo sa pagtaas ng presyo. Noong 1987, ang *purchasing power* ng piso ay 27.12, kung gagamitin ang 1978 bilang batayang taon. Nang sumunod na taon, dumaos ito sa 24.94 sentimo. Ang implasyon, bagamat nanatiling mababa sa 10, ay tumalon mula 3.77 porsyento noong 1987 sa 8.76 porsyento noong 1988.

Inilalagay ng National Wages Council sa P142 ang pang-araw-araw na halaga ng pamumuhay para sa pamilyang binubuo ng anim na myembro (Enero 1988). Mas mataas ang komputasyon ng University of the Philippines School of Labor and Industriyal Relations: para sa pamilya sa Metro Manila na binubuo ng apat, P185.33 bawat araw. Masasabing ang pinagsamang sahod, batay sa minimum na sweldo, ng dalawang nagtatrabahong myembro ng isang pamilya ay hindi sapat upang matugunan ang minimum na halaga nang pamumuhay.

Patuloy na tumataas ang kawalang-employo, gayundin ang di sapat naemployo, kung kaya't ito ang isa sapinakamalalaking problema sa paggawa. Ang pambansang bilis ng empleyo ay 13.4 porsyento sa ikalawang hati ng nakaraang taon kung ihahambing sa 9.1 porsyento noong Enero 1988. Sa Metro Manila, ang reyt ng kawalang-trabaho ay umaabot sa 21.6 porsyento.

Tumataas ang mga insidente ng karukhaan. Sa surbey na isinagawa

ng Social Weather Stations noong Setyembre 1988, ipinakita ang papataas na tunguhin ng poverty rate. Noong Oktubre 1987, 51 porsyento ng mga pamilyang Pilipino bumulusok sa hangganan ng karukhaan. Tumaas ito hanggang 60 porsyento noong Pebrero 1988 at sa 66 na porsyento pitong buwan pagkaraan. Ang mga bilang na ito ay maaaring pinababa pa.

Hindi kataka-taka, kung gayon kung ang nasabing surbey ng Social Weather Stations ay magpakita rin na ang mga tumugon mula sa nakababang uri ay nag-iisip na lalo silang naging mahirap sa kabila ng "paglago" ng ekonomya ng bansa.

Gaya ng ipinakikita ng mismong datos na ipinalabas ng burgesya, hindi ang masang Pilipino ang nakikinabang sa pagtaas ng GNP. Malinaw, ito'y paglago para sa mga dayuhang mamumuhunan, tagapagpautang at mangangalakal at ang kanilang mga lokal na kauri. Ito ay paglago para sa imperyalismo at uring reaksyunaryo.

Ang paglago batay sa GNP ay dapat may kasabay na radikal na redistribusyon ng yaman at kita. Kung hindi, mula sa pananaw ng sambayanan, ang lahat ng pangangalandakan tungkol sa paglago ay isang hambog na pag-iingay lamang ng naghaharing uri.

Ang ganoong radikal na redistribusyon, gayunman, ay hindi mangyayari kung hindi marahas na babaguhin ang relasyon ng uri at kapangyarihan sa lipunang Pilipino.

At ito, sa huling pagsusuri, ang dahilan kung bakit hindi maaasahan ang rehimeng Aquino sa pagkakamit ng isang klaseng paglagong pangkabuhayan tunay na pakikinabangan ng sambayanan. Sapagkat ito ay isang gubyrno para sa mga imperyalista, komprador at panginoong maylupa. Tanging ang isang demokratikong pamahalaan ng sambayanan ang makapagtataguyod sa tunay na paglagong pangkabuhayan na

magdudulot ng tunay na at kasaganaan. #AB
pagkakapantay-pantay, kaunlaran

= = = = =

MINUMULTO NG PAGBABALIK NI MARCOS ANG REHIMENG US-AQUINO

Tulad ng isang masamang panaginip na gabi-gabi'y bumabalik-balik, ang multo ng pagbabalik ni Ferdinand Marcos sa Pilipinas ay lagi't laging nagpapakita sa eksenang pulitikal ni Corazon C. Aquino nitong nakaraang tatlong taong nakaupo si Aquino sa Malakanyang.

Nitong nagdaang halos isang buwan, papadalas ang pagdalaw ng bangungot. Mula noong Disyembre 1988, ang maya't-maya'y nagkakasakit na dating diktador ay labas-pasok na sa ospital sa Honolulu sa Hawaii; higit kailanma'y napakaposible na siyang mamatay. Sa isang hakbang na tigib ng melodrama, ang kanyang asawang si Imelda at anak na si Bongbong ay kapwa lumihap kay Aquino, nagmamakaawang payagan nang makauwi ang naghihingalong dating pangulo para sa "panghuling pamamahinga."

Pero hindi natigatig ang paninindigan ni Aquino na buhay man o patay, ang katauhan ni Marcos na nakatuntong sa Pilipinas ay magdudulot lamang ng panganib sa "pagpapantili ng mga tagumpay sa ekonomya at pulitika na natamo nitong nagdaang dalawang taon." Sa pamamagitan ng muli ng pagtukoy ng "konsiderasyong kabutihang pambansa," muli niyang pinagtibay ang pagbabawal sa pag-uwi ni Marcos sa Pilipinas. Sa ganitong disisyon, kaagad namang sumang-ayon ang korus ng mga lider sa konggreso at lokal na guberno, si Cardinal Sin at ng hirarkiyang katoliko, at ang mga tagatambol ng rehimen sa masmidya.

Higit na tumibay ang katuwiran ni Aquino dahil sa pagsampa ng asuntong racketeering sa isang korte sa US laban kay Marcos at sa asawa nito. Aniya'y kailangang resolbahin muna ang kasong ito

bago mapapayagang makauwi si Marcos sa Pilipinas.

Kinalimutang hustisya para sa bayan

Ang tila nakalimutan sa lahat ng usaping ito -- ng "karapatang pantao ni Marcos," ng karapatang ipreserba ang paghahari ni Aquino at ng karapatan ng US na litisin ang kaso laban kay Marcos ay ang kataas-taasang karapatan ng sambayanang Pilipino na iharap sa hustisya ang dating diktador na nagsabog sa kanila ng dusa, hirap at lungkot sa loob ng 20 taon.

Ang dating tirano at ang kanyang pangkatin ay dapat pang panagutin sa kanilang pagyurak sa mga pantao't demokratikong karapatan ng sambayanang Pilipino sa loob ng dalawang dekadang pag-upo sa poder, sa tortyur at pagkawala ng libu-libong Pilipino sa larangan ng digmaan, sa lansangan at kulungan; sa limpak-limpak na kayamanan at rekurso ng bayan na nilimas ng pangkating Marcos o isinangla sa mga bangkong dayuhan.

Ngunit ang pagsingil sa inutang ni Marcos sa bayan ay hinahadlangan ng gubyernong US at rehimeng Aquino mula nang maitumba ang diktador tatlong taon na ang nagdaan.

Nang halos abot-kamay na ang tagumpay sa pagpapabagsak sa diktadurang Marcos, nakialam ang gubyernong US. Ipinuslit nito palabas ng bansa si Marcos sampu ng kanyang mga alagad bago sila mahagip ng nag-aalimpuyong galit ng bayan.

Sa halip na pabalikin ang dating diktador para panagutin sa mga krimen nito sa sambayanang Pilipino, hinahayaan pa ng rehimeng Aquino si Marcos na makaligtas sa hustisya. Hindi pa

ito nagsasampa ng asuntong kriminal kay Marcos kahit na inaamin ng mga abogado ng Presidential Commission on Good Government na may naipon na silang sapat na ebidensya para patunayan ang pagkakasala ni Marcos. Sa pagpayag na masampahan ng kaso sa korte ng US si Marcos, ibinigay na ng rehimeng Aquino sa gubyernong US ang awtoridad na ligal kay Marcos.

Alam ng US na magiging bulnerable Aquino sa mga presyur ng US dahil sa labis-labis niyang pagkatakot sa pagbabalik ni Marcos. Kaya't pumapayag ang US na manatili nang walang taning ang dating diktador sa Honolulu. Ang "barahang Marcos, laluna kaugnay sa mga isyu sa baseng-militar, pagbabayad sa dayuhang pautang at kampanyang kontra-rebolusyonaryo.

Lahat ng ito'y nagpapalinaw lamang sa katotohanan na hindi hustisya ang usapin sa pagitan nina Ferdinand Marcos at Corazon Aquino. Ang mungkahi ng kapatid ni Aquino, si Peping Cojuangco, kung ano ang maaaring kundisyon para makabalik si Marcos, ay naglalantad sa tunay na kahulugan ng "kataas-taasang kabutihang pambansa."

Ayon kay Cojuangco, kung "kikilalanin lamang ni Marcos ang pagkalehitimo ng gubyernong Aquino," pumailalim siya rito, at magbayad ng malaki-laking presyo para patunayan ang pagpapailalim (ang kasalukuyang presyo ay \$5 bilyon mula sa mga nakulimbat ni Marcos), hindi magiging mahirap ang makipagrekonsilyasyon sa kanya.

Malinaw na ang isyu sa pagitan nina Marcos at Aquino ay tungkol sa poder -- kailangang pumayag si Marcos na maging bahagi ng konsensus ng naghaharing uri na kumikilala sa paksyong Aquino bilang dominanteng paksyun sa hatian ng poder sa reaksiyunaryong estado. Ngunit habang karibal si Marcos sa gayong konsensus ng naghaharing uri, hindi mapapayagan ni Aquino si Marcos na makabalik sa bansa.

Batayan ng takot ni Aquino

Ang batayan kung bakit bulnerable si Aquino sa panganib na dulot ni Marcos ay makikita sa mismong katangian mismo nang kanyang gubyerno. Tulad ni Marcos, may utang na loob si Aquino sa interes ng malalaking panginoong maylupa- kumprador. Tulad ni Marcos, sumasandig si Aquino sa kaparehong mga istrukturang mapang-api. Tulad ni Marcos, nangangayupapa si Aquino sa kaparehong dayuhang amo -- ang imperyalismong US.

Kaya't hindi kataka-taka kung tinatanggap at pinababalik sa poder nang bukas-palad ang mismong mga taong naging kasangkapan ng diktadurang Marcos.

Ang mismong mga heneral at koronel na sinanay ng dating diktador para supilin ang mamamayan ang siya ngayong nangangasiwa sa "total war" ni Aquino. Ang mga responsable sa pamamaslang, ay patuloy na pumapaslang, nagtotortur at nangingidnap ng maraming Pilipino, ngayo'y sa ilalim ng bagong pinuno na nangakong maging kabaliktaran ni Marcos.

Ang mga teknokrat ni Marcos ay nakapanumbalik sa pusisyon, bagay na nagbibigay sa kanila ng kapangyarihang impluwensyahan ang mga patakaran ng gubyerno. Ang negosyador sa pangungutang ni Marcos, ang gobernador ng Central Bank na si Jose Fernandez, at ang manedyer ng utang, si Cesar Virata, ay gumaganap ng malaking papel sa programa sa ekonomya ni Aquino. Naniniwala ang programang ito na esensyal sa paglago ng ekonomya ang mga dayuhang utang -- ang kaparehong pilosopiyang pang-ekonomya na nagpalobo sa dayuhang utang sa \$26 bilyon noong panahon ni Marcos.

Ang mga teknokrat ni Marcos ay nakapanumbalik sa pusisyon, bagay na nagbibigay sa kanila ng kapangyarihang impluwensyahan ang mga patakaran ng gubyerno. Ang

negosyador sa pangungutang ni Marcos, ang gobernador ng Central Bank na si Jose Fernandez, at ang manedyer ng utang, si Cesar Virata, ay gumaganap ng malaking papel sa programa sa ekonomya ni Aquino. Naniniwala ang programang ito na esensyal sa paglago ng ekonomya ang mga dayuhang utang -- ang kaparehong pilosopiyang pang-ekonomya na nagpalobo sa dayuhang utang sa \$26 bilyon noong panahon ni Marcos.

Ang mga pulitiko na bumubuo sa Kilusang Bagong Lipunan noon ay nasa konggreso at lokal na gubyrno ngayon, nagwawagayway ng bandila ng kanilang bagong partido -- ang Laban ng Demokratikong Pilipino ni Aquino. Ang maraming kroni ni Marcos na tumakas sa abrod ay tahimik na bumabalik at kapartner na ngayon ng mga kamag-anak ni Aquino at makiindak sa tugtog na inaawit ng huli kaugnay ng pagmamay-ari ng kanilang mga negosyo.

Napakadaling intindihin kung bakit takot na takot ngayon ang rehimeng Aquino na pabalikin si Marcos sa Pilipinas para ipagharap ng sakdal sa korte

-- ang malaking bahagi ng kasalukuyang ubyrno ay masasakdal din.

At napakadali ring intindihin kung bakit takot na takot si Aquino.na.. hayaang makabalik ang dating diktador sa lupaing Pilipinas. Mula nang magtraydor si Aquino sa *people's power* na nagpabagsak sa diktadurang Marcos at nagpatambad sa kahilingan ng bayan para sa pundamental na pagbabago, nabitawan na ni Aquino ang pangunahing bagay na magtitiyak sana sa istabilidad ng kanyang gubyrno sa harap ng banta ni Marcos. Sa kasamaang palad, hindi na niya maaasahang kumilos ang nagkaka isang mamamayan para kontrahin ang mga pwersang mapanggulo at mapanghati na maaaring umalagwa sa pagbabalik ni Marcos. iba pang myembro ng hirarkiya

Kaya't paulit-ulit na bumabalik-balik ang pamilyar nang eksena --

malamang hanggang sa mamatay si Marcos. Kahit sa oras na iyon, ang multo ni Marcos ay siguradong patuloy na magpapakita sa rehimeng Aquino. Ang mamamayan ang magpapatahimik sa multong ito, kung ang kanilang kahilingang hustisya'y maisasakatuparan. **#AB**